

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Sint-Michielsgestel**

**Heilig Hartplein 12 en 14 en Grote Molenstraat 1A,
Den Dungen, gemeente Sint-Michielsgestel:
een bureau- en inventariserend veldonderzoek
in de vorm van boringen in de verkennende fase**

Bureau voor Archeologie Rapport 990

***BvA
(definitieve versie rapport)***

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller		senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	12-02-2021	
Controle		senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	12-02-2021	SM
Controle Gemeente Sint-Michielsgestel		beleidsmedewerker Omgevingsbeleid en Erfgoed gemeente Sint-Michielsgestel	12-02-2021	

1 Inleiding

In opdracht van *KMDT B.V.* heeft BvA archeologisch onderzoek uitgevoerd voor twee plangebieden aan het Heilig Hartplein 12 en 14 en aan de Grote Molenstraat 1A te Den Dungen. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning. Vanwege regels uit het geldende bestemmingsplan moet voor de beoogde ontwikkeling archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Dit rapport voorziet daarin.

De gemeente Sint-Michielsgestel is - als bevoegde overheid - nu gevraagd het rapport te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied ligt in de plaats Maaskantje. Maaskantje en Den Dungen zijn samengegroeid en vormen één geheel. Het plangebied bestaat uit twee deellocaties :

- Deellocatie 1 ligt aan het H. Hartplein bij huisnr's 12 en 14. Het is kadastraal bekend als Den Dungen, sectie D, nrs. 656 en 657. Deze locatie is 40 bij 26 m; oppervlakte ca. 970 m². De locatie ligt tussen het plein in het O., de Grote Molenstraat in het Z. en de Donksestraat in het W. De N.-grens van deze deellocatie wordt gevormd door de perceelsgrens met het H. Hartplein 10. Er staan nu nog twee winkelpanden met bovengelegene woningen. De deellocatie is bijna geheel bebouwd, in het W. is nog een kleine parkeerplaats of opstelplaats voor materialen. De panden zijn volgens (de) BAG gebouwd in 1964. De winkelpanden zijn gefundeerd op funderingsbalken; deze reiken tot ca. 80 cm -mv. De W. uitbreidingen van deze panden zijn volgens de opdrachtgever gefundeerd op putringen. De putringen vormen de pijlers van de funderingsbalken en zijn 1 tot 3 m breed. Ze reiken tot een vaste laag op ca. 4 tot 8 m diep. De pijlers zijn betonnen ringen die afgezonken worden door de tussengelegen grond uit te graven.
- Deellocatie 2 ligt aan het adres Grote Molenstraat 1a. Het is kadastraal bekend als Sint-Michielsgestel, sectie K, nr. 200. De locatie is 30 bij 22 m ; oppervlakte 640 m². Deze deellocatie bevindt zich ten O. van de Sint Jacobusstraat. Het betreft hier het W. deel van het perceel van de Grote Molenstraat 1A. De N.-grens van deze deellocatie wordt gevormd door de perceelsgrens met de Grote Molenstraat 3 en de Z.-grens door de perceelsgrens met de Sint Jacobusstraat 10.

Voor de locatie en exacte begrenzing van de deellocaties wordt verwezen naar het rapport van BvA.

1.2 Aard van de bedreiging

De beoogde ingreep op deellocatie H. Hartplein 12 en 14 bestaat uit de sloop van de huidige bebouwing waarna er een appartementencomplex wordt gerealiseerd. Het nieuwe complex bestaat uit 3 vleugels, langs het H. Hartplein, de Grote Molenstraat en de Donksestraat. In het midden van het complex wordt een parkeerterrein gerealiseerd dat ontsloten wordt door een onderdoorgang naar de Grote Molenstraat. Langs de N.-grens van de deellocatie zijn enkele bergingen gepland. De nieuwe bebouwing op wordt gefundeerd op funderingsbalken op avegapalen. Ter plaatse van de nieuwe funderingsbalken zal tot ongeveer 80 cm -mv gegraven worden.

Op deellocatie Grote Molenstraat 1A blijft de huidige bebouwing grotendeels gehandhaafd, maar deze zal wel gerenoveerd worden. Het terrein is momenteel in gebruik als tuin en is deels bestraat. In het Z. bevindt zich een garage. In het W. van het perceel zijn langs de St. Jacobusstraat 2 nieuwe woonkavels voor vrijstaande woningen gepland. Deze woningen worden gefundeerd 'op staal'. Ter plaatse van de nieuwe funderingsbalken zal tot ongeveer 80 cm -mv gegraven worden.

De consequentie van de voorgenomen ontwikkelingen kan zijn dat eventueel aanwezige archeologische waarden en resten in de ondergrond worden aangetast of vernietigd.

2 Archeologisch onderzoek

BvA heeft het onderzoek in januari 2021 uitgevoerd ; resultaten zijn vastgelegd in :

[REDACTED], 2021 : *Heilig Hartplein 11-12 en Grote Molenstraat 1A te Den Dungen, gemeente Sint-Michielsgestel: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase - Bureau voor Archeologie Rapport 990 - definitief - 12 februari 2021.*

Eerder was de conceptversie (18 januari 2021) van dit rapport beoordeeld ; daarbij waren enkele op- en aanmerkingen gemaakt die in deze definitieve versie in ruim voldoende mate zijn verwerkt, zie 3 Beoordeling.

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek heeft bestaan uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek en is uitgevoerd conform KNA v. 4.1, protocol 4002 Bureauonderzoek en protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek.

Doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van deze verwachting, zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden. Het veldonderzoek is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek.

Op basis van de beschikbare bronnen (o.a. de bouwtekeningen) worden op de locatie H. Hartplein 12 en 14 geen archeologische waarden meer verwacht. Op 15 januari 2021 zijn alleen op de locatie Grote Molenstraat 1A met behulp van een Edelman-boor (Ø 7 cm) 5 boringen gezet tot 30 cm in de C-horizont. Einddieptes van de boringen ligt tussen min. 130 en max. 210 cm -mv. De boringen zijn lithologisch beschreven conform de ASB 1.1/NEN 5104.

2.2 Resultaten en conclusie onderzoek (verkort)

Uit het bureauonderzoek bleek dat de beide deellocaties deel uit maken van de historische dorpskernen van Den Dungen en Maaskantje. Deze dorpen zijn in de Late Middeleeuwen vanuit verschillende kernen tot ontwikkeling gekomen. Ze liggen op een grote dekzandrug. In het omringende gebied zijn door jarenlange plaggenbemesting dikke plaggendecken gevormd. Er is sprake van een archeologische verwachting voor de perioden Laat-Paleolithicum t/m de Nieuwe Tijd. Het archeologische niveau wordt verwacht in de basis van de humeuze bovengrond (vondstenniveau) en in de top van de oorspronkelijke podzolbodem en de C-horizont (sporenniveau). Vanwege de bebouwing is de bodem op deellocatie H. Hartplein 12 en 14 waarschijnlijk sterk verstoord en daarom worden hier geen archeologische waarden verwacht. Op deellocatie Grote Molenstraat 1A kunnen nog archeologische waarden aanwezig zijn.

Vanwege de vastgestelde verstoringen op deellocatie H. Hartplein 12 en 14 heeft hier geen verkennend booronderzoek plaatsgevonden. Uit het booronderzoek op deellocatie Grote Molenstraat 1A blijkt dat het bodemprofiel daar bestaat uit een 100 tot 180 cm dik humeus, recent omgewerkt pakket op de C-horizont. In het omgewerkte pakket zijn ook gele vlekken en de oorspronkelijke top van de C-horizont (en de oorspronkelijke podzolbodem) moet dus opgenomen zijn in het omgewerkte pakket. Omdat het onderzoeksgebied verstoord is tot in de C-horizont zijn het potentiële archeologische vondsten- en sporenniveau niet meer intact. Op basis hiervan worden in het plangebied geen archeologische waarden verwacht.

2.3 Advies Bureau voor Archeologie

Op basis van het onderzoek wordt door BvA aanbevolen om in het O. van deellocatie H. Hartplein graafwerkzaamheden dieper dan 80 cm -mv te vermijden. De betreffende zone is geel gemarkeerd in fig. 16 van het rapport. BvA adviseert de rest van deellocatie H. Hartplein en gehele deellocatie Grote Molenstraat vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet uit 2015. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Sint-Michielsgestel.

3 Beoordeling rapportage namens/door de Gemeente Sint-Michielsgestel

Het rapport voldoet aan de huidige wet- en regelgeving; het is verder goed opgesteld en kan daarom worden goedgekeurd.

3.1 Selectieadvies Gemeente Sint-Michielsgestel

Gezien het voorgaande kan de gemeente nu geheel instemmen met de strekking van het rapport van BvA en de gegeven adviezen.

Dit houdt in dat de gemeente het advies van BvA overneemt om de gehele deellocatie Grote Molenstraat 1A vrij te geven voor ontwikkeling. Ook de deellocatie H. Hartplein komt in aanmerking voor

vrijgave; hierbij geldt echter wel dat in het O. van deellocatie H. Hartplein graafwerkzaamheden dieper dan 80 cm -mv vermeden dienen te worden. De betreffende zone is geel gemarkeerd in *fig. 16* van het rapport. Mochten hier alsnog graaf- en grondwerkzaamheden lager dan 80 cm -mv dienen plaats te vinden, dan kan het mogelijk zijn dat alsnog archeologisch onderzoek noodzakelijk kan zijn, bijvoorbeeld valt te denken aan een archeologische begeleiding van de graaf- en grondwerkzaamheden. Zodra daar sprake zou kunnen zijn, dient direct in overleg met de gemeente te worden getreden.

Verder neemt de gemeente het advies van BvA over aangaande het mogelijk - *en te allen tijde* - kunnen voorkomen van zogenaamde 'toevalsvondsten' en de wettelijk gezien juiste wijze van omgang daarmee:

Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet. In dit geval wordt aangeraden om direct contact op te nemen met de gemeente Sint-Michielsgestel.

Het rapport is bij dezen goedgekeurd en zal als zodanig (*procedureel*) worden vastgesteld.